

FINANSIELL REVISJON | FORVALTNINGSREVISJON | FINANSFORVALTNING | SELSKAPSKONTROLL | RÅDGIVNING

INNLEIE OG BRUK AV KOMMUNALT UTSTYR

TYDAL KOMMUNE

JANUAR 2017

Forord

Denne undersøkelsen er gjennomført på oppdrag av Tydal kommunes kontrollutvalg i perioden september 2016 – januar 2017.

Revisjon Midt-Norge IKS vil takke alle som har bidratt konstruktivt med informasjon i undersøkelsen.

Trondheim, 18.1.2017

Gard S.G. Lyng /s/

Ansvarlig forvaltningsrevisor

Sammendrag

Denne rapporten oppsummerer en gjennomgang av Tydal kommunes offentlige anskaffelser av tjenester og innleie av utstyr, samt utleie og bruk av kommunalt eid utstyr.

Undersøkelsen viser at Tydal kommune har svakheter knyttet til gjennomføringen av offentlige anskaffelser for kjøp og leie av utstyr og tjenester. Det forekommer ulovlige direkteanskaffelser, kommunen mangler system for arkivering og praksis mht protokollføring er mangelfull.

Når det gjelder bruk av kommunens utstyr opplyses det at utleie ikke forekommer. Det hender at utstyr lånes ut, uten at kommunen har noe sikkert system for håndtering av lån, eks hvis noe eller noen skades. Revisor er av den oppfatning at kommunen bør vedta retningslinjer for bruk av kommunalt eid utstyr.

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Sammendrag.....	3
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling	7
1.2 Bakgrunn	7
1.2.1 Anskaffelser i Tydal kommune	7
2 Undersøkelsesopplegget.....	9
2.1 Avgrensninger.....	9
2.2 Problemstillinger	10
2.3 Kriterier.....	10
2.4 Metode	11
3 Innleie av utstyr og kjøp av tjenester	12
3.1 Kriterier.....	12
3.2 Data.....	13
3.2.1 Værnesregionen – rammeavtaler og rådgiver.....	14
3.2.2 Utfordringsbildet ved anskaffelser – eksterne og interne forhold	15
3.3 Revisors vurdering.....	15
4 Utleie og bruk av kommunens utstyr.....	16
4.1 Kriterier.....	16
4.1.1 Bruk og utleie av kommunalt utstyr.....	16
4.1.2 Kjørebok – privat bruk av arbeidsgivers kjøretøy.....	17
4.2 Data.....	18
4.2.1 Bruk og utleie av kommunalt utstyr.....	18
4.2.2 Kjørebok.....	18
4.3 Revisors vurdering.....	18
5 Høring	19
6 Konklusjoner og anbefalinger	21
6.1 Konklusjon.....	21
6.2 Anbefalinger	21
Vedlegg 1 Oversikt Værnesregionen	22
Vedlegg 2 Oversikt avtaler VR – 2017	24

Tabell

Tabell 1. Tydal kommunes utgifter – kjøp av varer og tjenester	8
Tabell 2. Utvalgte regnskapstall (2016- tall pr. 6.12.2016)	8
Tabell 3. Stikkprøvekontroll – anskaffelser i Tydal kommune	13

1 Innledning

I dette kapitlet gjør vi rede for bestillingen fra kontrollutvalget i Tydal Kommune og rammene for dette revisjonsprosjektet.

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Tydal kommune bestilte i sak 20/16 revisjon for gjennomgang av kommunens praksis for anskaffelse (innleie og kjøp) og utleie og utlån av kommunalt utstyr. I bestillingen er KU opptatt av om reglene for offentlige anskaffelser er fulgt, og om kommunen for øvrig følger gjeldende regler og god praksis.

1.2 Bakgrunn

Alle norske kommuner er å betrakte som egne, selvstendige rettssubjekt. Det innebærer at kommunene, utenfor området for offentlig forvaltning og myndighetsutøvelse, opptre som alle andre, med i utgangspunktet full frihet til å inngå bindende avtaler. Som følge av at kommunen har en unik rolle som forvalter av fellesskapets midler må posisjonen benyttes under ansvar og med begrensninger.

Blant annet omfattes kommunene av reglene for offentlige anskaffelser, som har til hensikt å legge til rette for at anskaffelser til offentlig virksomhet skjer med stor integritet.¹

Regelverket, og andre regler, er satt for å hindre misligheter, lojalitetsbindinger, økonomisk utroskap og korrupsjon. For å forebygge slike forhold er det helt nødvendig at kommunen opptre med en bevisst holdning når de anskaffer varer eller tjenester.

1.2.1 Anskaffelser i Tydal kommune

De samlede utgifter til innkjøp av varer og tjenester for offentlig sektor i Norge utgjorde om lag 462 milliarder kroner i 2014. Samme tall for kommunal sektor utgjør kr 171 milliarder.

For Tydal kommune fremgår tallene for kjøp av varer og tjenester til bruk i kommunens virksomhet av tabell nedenfor:

¹ Lov om offentlige anskaffelser § 1.

Tabell 1. Tydal kommunes utgifter – kjøp av varer og tjenester

Tall i mill NOK

Regnskap – mill. kroner	2015	2016
Drift	35	36
Investering	13,6	11,8

Når det gjelder kommunens utgifter til anskaffelse av kommunalt utstyr (leie og kjøp) er omfanget litt vanskeligere å anslå, da det kommer an på hvor utgiftene posteres og bokføres. Revisor har foretatt et utplukk av de posteringer som vi mener er mest aktuelle og har anslått at de årlige utgiftene ligger på mellom 2 og 4 millioner kroner, se tabell 2.

Tabell 2. Utvalgte regnskapstall (2016- tall pr. 6.12.2016)

	R 2016	Bud 2016	R 2015	R 2014
1203 Leie av utstyr	102 715	357 000	67 808	209 792
1204 Maskiner	112 187	16 000	367 468	58 321
1205 Verktøy	115 795	32 000	102 269	33 577
1208 Diverse inventar og utstyr	891 041	917 000	1 063 278	1 148 028
1220 Leie/leasing av anleggs-maskiner	105 775	0	121 159	490 159
1229 Div.leie av driftsmidler	61 216	90 000	118 081	128 925
1250 Materialer til vedlikehold bygg, anlegg	415 395	450 000	1 415 195	545 897
12551 Materialer til vedlikehold maskiner	2 480	24 000	73 541	34 512
1252 Materialer til vedlikehold inventar, utstyr	35 676	311 000	16 635	17 503
Sum	1 842 280	2 197 000	3 345 434	2 666 714

Tydal kommune tar del i innkjøpsamarbeidet gjennom Værnesregionen. Værnesregionen gjennomfører konkurranser for rammeavtaler for offentlige anskaffelser innen ulike tjenestesektorer. Disse rammeavtalene kan kommunene benytte seg av ved sine egne innkjøp. En oversikt over de rammeavtaler Tydal kommune har tilgang til gjennom dette samarbeidet følger som vedlegg 1.

Værnesregionen er i ferd med å utvide antall avtaler og tjenesteområder, slik at de kan dekke et større felt av de anskaffelser deltagende kommuner har behov for. Tydal kommune har i den forbindelse meldt inn behov til Værnesregionen. I vedlegg 2 ligger de avtaleområder Værnesregionen vil arbeide for å få på plass i løpet av 2017.

Rådmannen opplyser at ansvaret for anskaffelser (innkjøp og innleie) er delegert fra rådmannen til den enkelte sektorleder. Våre informanter opplyste imidlertid at kommunen mangler stillingsbeskrivelser, som omfatter arbeidsoppgaver og delegert myndighet, herunder for innkjøp.

2 Undersøkelsesopplegget

I dette kapitlet presenteres de problemstillinger som er gjenstand for undersøkelsen, og hvilke avgrensninger som er foretatt. Videre beskrives hvilke kriterier som ligger til grunn for revisors vurderinger. I det siste avsnittet redegjøres det for hvilke metoder som er benyttet for å innhente data til rapportens faktadel.

2.1 Avgrensninger

Det er bestilt en undersøkelse av den praksis Tydal kommune følger ved offentlige anskaffelser av tjenester og innleie av utstyr, samt utleie og bruk av kommunalt eid utstyr. Dette fokus medfører at undersøkelsen i hovedsak rettes mot teknisk sektor.

I undersøkelsen avgrenser vi mot investeringer, mao slik at vi forholder oss til de anskaffelser som føres i driftsregnskapet.

Videre avgrenser vi mot undersøkelse av om de avtaler Tydal kommune har og benytter via Værnesregionen er inngått i tråd med gjeldende regler.

Med utstyr mener vi i denne rapporten alle tekniske innretninger, maskiner, verktøy, materialer og kjøretøy etc.

2.2 Problemstillinger

På bakgrunn av bestillingen fra Kontrollutvalget har revisjonen undersøkt følgende problemstillinger:

1. Følger Tydal kommune gjeldende regler ved innleie av utstyr og kjøp av mindre tjenester?
2. Følger Tydal kommune gjeldende regler ved utleie og bruk av kommunalt utstyr?
 - Har Tydal kommune retningslinjer for utleie av kommunalt eid utstyr og følger de retningslinjene? Hvilken praksis følger kommunen?
 - Har Tydal kommune retningslinjer for bruk av kommunalt eid utstyr og følger de retningslinjene? Hvilken praksis følger kommunen?

2.3 Kriterier

Kriterier er den norm vi skal vurdere problemstillingen og dermed kommunens praksis på forvaltningsområdet etter. Kriteriene henter vi fra autoritative kilder, som lovtekst, forskrifter, offentlig vedtatte planer, retningslinjer og instruksjer.

Til denne undersøkelsen har vi hentet kriterier fra:

- Lov om offentlig anskaffelser m/forskrifter,
- Etiske retningslinjer for anskaffelser i Værnesregionen, vedtatt for Tydal kommune i kommunestyret 4.6.2015,
- Etiske retningslinjer for folkevalgte og ansatte i Tydal kommune, vedtatt i kommunestyret 3.11.2016,
- Skatteloven, med forskrifter, om skattepliktig fordel vunnet ved arbeid.

2.4 Metode

Valg av metode må foretas på bakgrunn av hva som ønskes undersøkt, veid opp mot de ressurser som er tilgjengelige. For avdekking av en praksis i en kommunal virksomhet ville observasjon eller lignende metoder være å foretrekke. Slike metoder har det ikke vært ressursmessig dekning for i dette prosjektet.

På basis av de ressurser som er stilt til rådighet er dokumentgjennomgang og intervju, sammen med kontroll av regnskapsdata, de som avpasser problemstilling og metodikk på mest hensiktsmessig måte. Dette kan riktignok gi begrensninger i utbyttet av undersøkelsen.

Første problemstilling omhandler anskaffelser av utstyr og tjenester for kommunens virksomhet. For å belyse denne problematikken har revisjonen foretatt en gjennomgang av kommunens vedtatte rutiner og retningslinjer, sammenholdt med det kommunale regnskapet. Dette er supplert med intervju av sentrale personer i administrasjonen.

Den andre problemstillingen omhandler utleie og utlån av kommunens utstyr til privat bruk. Her har revisjonen vurdert kommunens rutiner og reglement, sammenholdt med kommunens praksis mht lønnsinnberetning. Også her er informasjonen sammenholdt med intervju av sentrale personer i kommunens administrasjon.

Ved regnskapsgjennomgangen har vi sett på kommunens leverandørstatistikk, i tillegg til å foreta en stikkprøvekontroll av enkelte anskaffelser i teknisk sektor. Videre har vi innhentet informasjon fra lønnsavdeling i Værnesregionen, knyttet til kommunens praktisering av kravet til lønnsinnberetning av fordel vunnet ved arbeid, ved bruk av kommunens utstyr.

3 Innleie av utstyr og kjøp av tjenester

I dette kapitlet belyser revisor hvorvidt kommunen har tilfredsstillende praksis mht innleie av utstyr og kjøp av tjenester.

3.1 Kriterier

Etter lov om offentlige anskaffelser skal kommuner, og andre offentlige organ, følge lovens regler når de foretar anskaffelser til kommunalt bruk. Alle anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider omfattes av loven.

Sentrale krav ved gjennomføring av anskaffelser er

- Å sikre konkurranse om anskaffelsen,
- Å sikre likebehandling mellom tilbyderne i markedet,
- Å sikre
 - forutberegnelighet,
 - gjennomsiktighet og
 - etterprøvbarhet for prosessen.

Forskriften om offentlige anskaffelser har nærmere regler for gjennomføring av anskaffelsene. Det er også andre forskrifter som kan komme til anvendelse, avhengig av type anskaffelse.

Alle innkjøp og avtaler om innleie av utstyr skal følge reglene om offentlige anskaffelser. De forskriftsbaserte terskelverdiene fastsetter på hvilken måte anskaffelsen skal kunngjøres i markedet. Uansett anskaffelsens antatte verdi gjelder de generelle prinsipper om krav til konkurranse og etterprøvbarhet. Konkurransesform og -omfang kan avpasses i forhold til anskaffelsens totale verdi.

Vi retter vår undersøkelse inn på om Tydal kommune følger reglene for å:

- Sikre konkurranse og
- Sikre dokumentasjon for anskaffelsesprosessen.

3.2 Data

Innledningsvis i prosjektet foretok revisor en gjennomgang av Tydal kommunes leverandørstatistikk, og valgte ut noen anskaffelser for stikkprøvekontroll. Utvalget ligger i hovedsak innen anskaffelser for teknisk sektor, men det er også noen andre anskaffelser i stikkprøvekontrollen. Som kriterium for utvalget var at anskaffelsen skulle være av verdi over kr 100.000,-, slik at de mer detaljerte regler i forskriften om offentlige anskaffelser kommer til anvendelse.²

Revisor undersøkte dokumentasjon som lå i kommunens saksbehandlingssystem, Ephorte, og har på det grunnlag satt opp en tabell knyttet til anskaffelsene. Tabellen er verifisert av administrasjonen, ved økonomileder og andre ledere på teknisk sektor.

Tabell 3. Stikkprøvekontroll – anskaffelser i Tydal kommune

Stikkprøvekontroll kommunale anskaffelser	-		
Leverandør		tema	kommentar
HJ. KLØFTEN AS		Traktorleie, vedlikehold	Doffin, intensjonskunngjøring - sak 16/230
AS AAS TRANSPORT		VA-sektor drift	forespørsel 3 firma, ikke avtale, ikke protokoll
MALERMESTER JØRGENSEN	KJELL	malerarbeid	innbudt 2 leverandører, ikke avtale, mangler protokoll
K. EIDEM ELEKTRO AS		elektroarbeid	direkteanskaffelse
AEO MIDT-NORGE AS, AEO TRONDHEIM		Brannslukkere og kontroll	mangler protokoll
HAMSTAD AS		drift - avtale Tydalshallen	direkteanskaffelse
BREMSET NORMANN		Kjøp av tjenester - bygg	direkteanskaffelse
GEOTYDAL AS		Planarbeid	forespørsel 3 firma, ett tilbud, ikke avtale, ikke protokoll
MIDT-NORSK RØR OG MASKINSERVICE AS		Avløp – drift	direkteanskaffelse
AUNE ELEKTRO AS		elektroarbeid	direkteanskaffelse
?		Arkitekt	forespørsel 3 firma, ikke avtale, ikke protokoll
Geo Tydal		reguleringsplan	forespørsel 3 firma, ikke avtale, ikke protokoll
?		Skiltprosjekt	forespørsel 3 firma, ikke avtale, har protokoll
ARNTZEN DE BESCHE ADVOKATFIRMA		advokatbistand	forespørsel 3 firma, ikke avtale, ikke protokoll
HEADVISOR AS		Rekruttering	forespørsel 3 firma, ikke i arkiv, ikke avtale, ikke protokoll

² Forskrift om offentlig anskaffelser § 1-3 (2), I unntar anskaffelser under kr 100.000,- fra reglene i forskriften.

Oversikten viser at 5 av de 15 anskaffelsene i tabell 3 er direkteanskaffelser, mens det for resten har vært foretatt kunngjøring og/eller forespørsel/invitasjon til flere leverandører. For 1 av de 8 anskaffelsene hvor det har vært forespørsel, har 2 leverandører blitt spurt. For 6 av anskaffelsene mangler både avtale og protokoll, og ytterligere 1 anskaffelse mangler protokoll.

I intervju med ledere i teknisk sektor ble disse anskaffelsene gjennomgått og kommentert. Det som fremkom i intervju er oppsummert nedenfor:

3.2.1 Værnesregionen – rammeavtaler og rådgiver

Våre informanter innen teknisk sektor opplever at Værnesregionen har et fåtall avtaler tilpasset teknisk sektor. Det gjør at kommunen må foreta de fleste anskaffelsesprosessene innen dette området selv.

Under arbeidet med anskaffelsene har Tydal kommune benyttet Værnesregionen som rådgivere, i forhold til utarbeidelse av anbudsdokumenter og for andre innkjøpsfaglige råd. Man har også kommet til enighet om at personell fra Værnesregionen har en kontordag pr måned ved Tydal rådhus. I den anledning har partene planlagt en full gjennomgang av anskaffelsesprosedyrene ved teknisk sektor på nyåret.

Værnesregionen har også vært sentral ved opplæring i regelverket som Tydal kommune har gjennomført i tjenesteledermøte, og ved bruk av e-handel. På tjenesteledermøtet deltar sektorledere og tjenesteledere.

Tydal kommune har foreslått overfor Værnesregionen flere avtaleområder der det er behov for rammeavtaler, herunder innenfor teknisk sektor. Slik våre informanter ser det ville arbeidet i kommunen blitt enklere om det var etablert rammeavtaler man kunne forholde seg til ved gjennomføring av større anskaffelser. På den måten ville man vært trygg på at regelverket for anskaffelsene blitt fulgt. Her vises til vedlegg 2.

3.2.2 Utfordringsbildet ved anskaffelser – eksterne og interne forhold

Våre informanter opplever flere utfordringer i forbindelse med arbeidet med anskaffelsene i kommunen.

Internt i kommunen er det en utfordring å få arkivert dokumenter som gjelder anskaffelsene i kommunens saksarkiv, Ephorte. Våre informanter oppgir at dårlige rutiner for arkivering gjør det vanskelig å finne ut av hva som har blitt avtalt i de enkelte tilfeller. Rådmannen påpeker at det er rutiner for arkivering og at det er grunn til å innskjerpe praksis.

Videre erkjenner de vi har intervjuet at det er betydelige mangler i kommunens praksis for å føre protokoll over de beslutninger som fattes underveis i anskaffelsesprosessene. Man forholder seg i stor grad til muntlighet, uten at det nedtegnes på en måte som gjør det mulig å gjenfinne på et senere tidspunkt. Dette gjelder også i forhold til de avtalene som gjøres mellom partene.

I forhold til den enkeltes arbeidsoppgaver savner flere av de vi intervjuet et klarere grensesnitt mellom avdelinger og de enkelte ansatte. Behovet for klare funksjons- eller oppgavebeskrivelser understrekes av våre informanter, særlig når det skjer store utskiftninger av personale. Enkelte av de vi intervjuet nevnte også at det er en utfordring at en og samme ansatt har mange ulike oppgaver, og da gjerne innen spesialiserte fagområder. De oppgir at det representerer en risiko for at feil beslutning blir tatt.

Eksternt opplever de vi har intervjuet at det er en utfordring at lokalmarkedet er så vidt begrenset, ved at det er et svært lite antall aktuelle leverandører. Videre er det vanskelig å få lokale leverandører til å delta i konkurransene om de aktuelle rammeavtalene.

3.3 Revisors vurdering

Stikkprøvekontrollen i tabell 3 viser at det i stor grad forekommer direkteanskaffelser, som i utgangspunktet er i strid med loven.

Kommunen har ikke et betryggende system for å inngå formelle avtaler, sikre at det føres anskaffelsesprotokoll og at man arkiverer viktige dokumenter i kommunens saksarkiv, Ephorte.

Revisor legger merke til at samme konkurranseform benyttes i de fleste tilfeller, uten at det i seg selv er kritikkverdig. Poenget er derimot at kommunens valg kan bidra til å begrense konkurransen, når kommunen selv velger ut de leverandører som får delta. Samtidig er revisor klar over den utfordring som foreligger når kommunen opptrer i et lite marked med få leverandører.

Revisor har inntrykk av at administrasjonen har et bevisst forhold til de gjeldende regler innen anskaffelsesområdet, og at kommunen arbeider i riktig retning. Med de utfordringer kommunen opplever knyttet til personal og at den enkelte ansatte må jobbe innenfor et bredt faglig spekter er man tydelig avhengig av et innkjøpsfaglig samarbeid, slik man har etablert gjennom i Værnesregionen.

Vi har ikke data som skulle tilsi at ansatte i Tydal kommune har opptrådt i strid med kommunens etiske regler, ei heller de etiske regler for anskaffelser i Værnesregionen.

4 Utleie og bruk av kommunens utstyr

I dette kapittelet belyser revisor hvorvidt kommunen har tilfredsstillende praksis mht utleie og bruk av kommunens utstyr.

4.1 Kriterier

4.1.1 Bruk og utleie av kommunalt utstyr

Som enhver annen eier må kommunen passe på og håndtere sitt utstyr på en ansvarsfull måte.

For det tilfellet at private personer får anledning til å bruke kommunens utstyr vil ulike problemstillinger kunne bli aktuelle: Først vil man tenke på spørsmål om likebehandling, altså om alle innbyggere i kommunen har samme tilgang til lån, eller om noen blir favorisert.

Dernest kan det oppstå spørsmål om kommunen har kontroll på hvor utstyret til enhver tid befinner seg, og om hvordan man håndterer svinn og ødeleggelse. Videre kan det bli spørsmål om erstatning for skader på ting eller person som måtte oppstå i leie- eller låneperioden, eksempelvis for utstyr det kreves spesielle kunnskaper å håndtere. Dersom ansatte i kommunen får tilgang til bruk av kommunalt utstyr vil det kunne oppstå spørsmål om denne økonomiske fordel må innberettes som skattepliktig fordel.

Ved leie av utstyr vil man stå ovenfor spørsmål om avtaleinngåelse, herunder fastsettelse av leiepris. Kommunen må vurdere markedisleie, for å holde tilstrekkelig armlengdes avstand i leietransaksjonen, og for å unngå å innvirke på markedet for private tilbydere.

Ofte har kommunene egne reglement for utleie og utlån av kommunens utstyr. Der dette ikke fins, som for Tydal kommune, må man lete etter kriterier i andre kilder. Kommunens etiske regelverk ble først vedtatt 3.11.2016, og er av den grunn ikke aktuell som kriterium. Likevel vises her til det som er bestemt om «Forvaltning av kommunale aktiva», som representativt for alminnelig etisk forståelse:

«Folkevalgte og ansatte plikter å bruke og ta vare på kommunens aktiva på den mest økonomiske og rasjonelle måte, og skal ikke misbruke eller sløse med kommunens midler.

Der det finnes retningslinjer/ vedtak for bruk av slike aktiva skal disse retningslinjene følges.

Bruk av kommunale aktiva til private formål kan bare skje i samsvar med fastsatte retningslinjer/ vedtak. Hvis det ikke finnes retningslinjer må bruken godkjennes av leder.»

4.1.2 Kjørebok – privat bruk av arbeidsgivers kjøretøy

Skatteloven har regler om fordelsbeskatning ved privat bruk av arbeidsgivers bil.³

I forbindelse med vurdering av en eventuell påstand fra skattemyndighetene om privat bruk av kommunens kjøretøy kan det være aktuelt å søke dokumentasjon på faktisk bruk, og da gjerne i en kjørebok. Det understrekes at det ikke er lovpålagt å føre kjørebok, men at det vil gjøre dokumentasjonen enklere. En kjørebok som inneholder tilstrekkelige opplysninger til at det kan tas stilling til spørsmålet om lønnsinnrapportering, er tilfredsstillende dokumentasjon etter bokføringsreglene.

Skattelovens hovedregel om skatteplikt vil gjelde for alle typer av naturallytelselser vunnet ved arbeid (økonomiske fordeler i arbeidsforholdet).

³ Skatteloven § 5-13, med tilhørende forskrifter.

4.2 Data

4.2.1 Bruk og utleie av kommunalt utstyr

Tydal kommune har ikke vedtatt retningslinjer om bruk/ lån eller utleie av kommunalt utstyr. Rådmannen signaliserte under vårt intervju at dette er satt i arbeid.

Revisor har gjennomgått kommunens lønssystem, uten å finne tegn på at slik bruk er innberettet som fordel vunnet ved arbeid for noen av de ansatte.

Alle våre informanter bekreftet at det ikke forekommer utleie av kommunalt utstyr.

Våre informanter bekreftet samtidig at det forekommer utlån. Omfanget skal være begrenset. Det ble opplyst om at det i teknisk sektor finnes en utlånsbok, der lån blir nedtegnet og kvittert. Våre intervjuobjekter opplyser at det ikke har forekommet svinn. Det opplyses at alle kommunens innbyggere står på like fot mht å låne kommunens utstyr. Utstyret det er snakk om å låne ut er av enklere art. Det sies at det ikke er aktuelt å låne ut heisanretninger (lift) eller andre maskiner, som krever særlig kunnskap fra den som skal håndtere utstyret.

Utover nedtegninger i utlånsboken har kommunen ingen oversikt over hvor utstyr som lånes ut befinner seg, hvor lenge det er lånt ut eller til hvem. Det opplyses at kommunen ikke har praksis for å innrapportere bruk av kommunalt utstyr som lønn i de tilfeller det er en ansatt som måtte ha lånt utstyr.

4.2.2 Kjørebok

Tydal kommune har ikke praksis for at det føres kjørebok for tjenestebiler.

Våre informanter oppga at det ikke forekommer privat bruk av kommunens kjøretøy. Revisor har ikke hatt mulighet til å etterprøve påstanden, utover å registrere at det ikke er innberettet fordel ved privat bruk av kommunens tjenestebiler i kommunens lønnsregister.

4.3 Revisors vurdering

Revisor merker seg at det opplyses fra våre informanter at det ikke forekommer utleie av kommunalt utstyr til private. Ut fra prosjektets ressursramme er dette ikke mulig å etterprøve.

Revisor har mottatt opplysninger om at det forekommer mer tilfeldig bruk og utlån av kommunalt utstyr, uten at kommunen har noe sikkert system for håndtering av slike lån.

På bakgrunn av det datagrunnlag som foreligger kan revisor ikke bekrefte eller avkrefte om alle innbyggere har samme tilgang til å låne utstyr, altså at alle innbyggere behandles likt. Det er også usikkerhet knyttet til kommunens behandling av eventuelt svinn, skader på utstyr og prosedyrer for evt innberetning av skattemessig fordel.

Slik revisor ser det vil det være en fordel om Tydal kommune vedtar kommunale retningslinjer, som omfatter både utleie og utlån av kommunens utstyr.

5 Høring

En foreløpig høringsrapport ble oversendt ordfører og rådmannen til høring

Revisjonen mottok høringssvar fra Tydal kommune v/ rådmannen ved brev av 10.1.2017; brevet er inntatt som vedlegg 3 til rapporten.

Revisor merker seg at mens rådmannen påpeker at det fins rutiner for arkivering og at det er den enkeltes ansvar å følge rutinene, oppgir de ansatte at det er utfordringer knyttet til dette. Dette er bemerket i kap 3.2.2. For øvrig har revisor ikke funnet grunn til å gjøre endringer i rapporten.

6 Konklusjoner og anbefalinger

6.1 Konklusjon

Konklusjonen knyttet til problemstilling nr 1 om innkjøp og innleie er at Tydal kommune har enkelte svakheter i systemet. Dette går særlig på:

- Formalisering av avtaler,
- Sikre konkurranse,
- Sikre etterprøvbarhet av anskaffelsesprosedyren,
- Sikre arkivering,
- Sikre fortsatt bevissthet og kunnskap om regelverket om offentlig anskaffelser.

Knyttet til problemstilling nr 2, om utlån og utleie av kommunalt utstyr vil revisor konkludere med:

- Tydal kommune har ikke innført retningslinjer for utleie og utlån av kommunalt utstyr,
- Revisor finner at kommunens system mht utlån av kommunalt utstyr ikke er tilfredsstillende.

6.2 Anbefalinger

På bakgrunn av denne undersøkelsen vil revisjonen anbefale rådmannen å:

- Benytte seg av de avtaler som fremforhandles av Værnesregionen
- Fortsette arbeidet med opplæring av ansatte i regelverket om offentlig anskaffelser
- Innføre retningslinjer for bruk av kommunalt eid utstyr.
- Vurdere innføring av krav om kjørebok og
- Sikre kontroll med bruk av kommunalt utstyr.

Kilder: Tydal kommune

Vedlegg 1 Oversikt Værnesregionen

Avtaleområde	Leverandør	Startdato	Sluttdato	Opsjonstid
Bedriftshelsetjeneste	Coperio Bedriftshelse AS	01.01.2015	31.12.2020	
Data/IT	Akribe AS	12.05.2010	12.05.2017	3 år av gangen
Data/IT	Norsk datasenter AS	15.11.2012	14.11.2016	0
Data/IT	Atea AS	15.11.2012	14.11.2016	0
Data/IT	Dell AS	15.11.2012	14.11.2016	0
Data/IT	Enable AS - portaler			
Data/IT	Evry AS	01.09.2008		
Data/IT	Konica Minolta Business Solution AS	15.10.2012	15.11.2016	
Data/IT	Kopinor	01.01.2006		
Data/IT	Norconsult informasjonssystemer AS	09.04.2010	09.04.2017	1 år
Data/IT	Nord Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE Marked)			
Data/IT	Enable AS			
Data/IT	Visma Unique AS			
Data/IT	SpeedWARE ApS			
Data/IT	Enable AS - Skoleportal	01.01.2016	31.12.2020	Til avtalen sies opp av en av partene
Diverse	Veterinærvaktjenester	01.03.2014	31.12.2016	1 år
Diverse	Norgeshus AS / Boligforvalteren Norge AS- Lundbakken	01.06.2016	31.05.2036	
Formingsmaterieill	av form	15.08.2016	14.08.2018	1+1år
Kontorrekvisita og fritt skolematerieill	Maske Gruppen AS	01.06.2014	31.05.2017	
Legemidler og pakking av multidoser	Apokjeden AS / Apotek 1 Norge AS	01.01.2014	31.12.2016	1 år
Leker og sykler	Lekolar	15.08.2016	14.08.2018	1+1år
Lyskilder	Maske gruppen AS	04.06.2014	03.06.2017	1 år
Læremidler	Haugenbok	01.01.2013	31.07.2016	0 år
Medisinsk forbruksmaterieill	Maske gruppen AS, Trondheim	01.09.2015	31.08.2017	
Mobiltelefoner	Phonero AS	01.09.2016	31.08.2019	1 + 1 + 1 år
Rengjøring og tørk	Staples Norway AS	01.12.2014	30.11.2016	1+1 år

Teletrafikk	Phonero AS	01.09.2016	31.08.2019	1 + 1 + 1 år
Tjenestebiler	Prøven Bil AS - Segment 1.3, 1.4, 1.5 og 3.2	01.06.2016	31.05.2019	1 år
Tjenestebiler	Toyota Bilia avd Stjørdal - Segment 1.1 og 1.6	01.06.2016	31.05.2019	1 år
Tjenestebiler	Autoplan AS - Segment 1.2, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 og 3.1	01.06.2016	31.05.2019	1 år
Tjenestereiser	SAS			Via HRG
Tjenestereiser	Rica, Thon, Scandic og Best Western	01.07.2012	01.07.2016	1 år
Tjenestereiser	Reisebyrå - HRG - Hogg Robinson group	12.03.2015	31.12.2016	1 + 1 år
Tolketjenester	Salita Tolke- og Translatørtjeneste AS	01.02.2016	31.01.2018	1+1 år. 01.02.2018-31.01.2019, 01.02.2019-31.01.2020
Kolonialvarer	NærEngros Levanger	01.07.2016	30.06.2019	1 år
Kjøtt og kjøttprodukter	NærEngros Levanger	01.07.2016	30.06.2019	1 år
Frukt og Grønt	NærEngros Levanger	01.07.2016	30.06.2019	1 år
Melk og meieriprodukter	Tine SA	01.07.2016	30.06.2019	1 år
Arbeidstøy	Bekken & Strøm	01.10.2016	30.09.2018	1 + 1 år
Lærebøker	BS Undervisning	01.08.2016	31.07.2018	1 + 1 år
Elektrisk kraft	Energisalg Norge (ESN)	01.01.2017	31.12.2018	

Vedlegg 2 Oversikt avtaler VR – 2017

Vedlegg: Prioritering anbudskonkurranser 2017 - Værnesregionen Innkjøp			
Prioritet	Produktområde	Beskrivelse	Merknad
	Hvite- og brunevarer	Rammeavtale	
	Responssenter	Tjenestekontrakt	
	Lab-tjenester	Rammeavtale	
	Vektertjenester / skjenkekontroll	Rammeavtale	
	Legemidler og multidose	Rammeavtale	
	Juridiske tjenester	Rammeavtale innenfor ulike områder	
	Møbler og inventar	Rammeavtale med flere leverandører, men en pr kategori	
	Multifunksjonsmaskiner	Rammeavtale	
	IT utstyr	Rammeavtale	
	Nye portalløsninger	Kontrakt	
	Rengjøring/tørk	Rammeavtale	
	VA varer	Rammeavtale	
	Skoleskyss (3 forskjellige anbudskonkurranser)	Rammeavtale for hver av de 3 ulike konkurransene	
	Turbuss	Rammeavtale	
	Bemannings helse, oppvekst, adm, renhold	Rammeavtale	
	Sensorteologi	Rammeavtale med inntil 10 leverandører	
	Håndverkertjenester	Rammeavtale med flere leverandører, fag, inndelt i områder	
	Megler inkl forsikring	Rammeavtale	
	Reklame / medieformidling	Rammeavtale	
	Kvalitetssystem	Kontrakt	
	Tjenestebiler kjøp/leasing?	Rammeavtale	
	Sak/arkiv	Kontrakt	
	Verktøy	Rammeavtale	
	Bedriftsrådgiving/konsulenttjenester inkl teknisk	Rammeavtale med flere leverandører - minikonkurranser	
	Maskinutleie	Rammeavtale	
	Grøntanlegg- og gartnertjenester inkl maskiner	Rammeavtale med flere leverandører, inndelt i områder	
	Kaffemaskiner/ vannkjølere	Rammeavtale	
	Lyskilder	Rammeavtale	
	Byggevarer	Rammeavtale med flere leverandører, inndelt i områder	
	Elektronisk kjørebok med gps	Rammeavtale	
	Skilt og skiltsystem, trafiksikring (gjerde)	Rammeavtale	
	Skilt - Universell utforming	Rammeavtale	
	Rekrutteringsverktøy	Kontrakt	
	Skadedyrkontroll (Rentokill)	Rammeavtale	
	Låser og beslag	Rammeavtale	
	Gass	Rammeavtale	

Vedlegg 3

TYDAL KOMMUNE
Sentraladministrasjonen

Unntatt offentlighet ihht.
Off.l. § 14, 1.ledd

REVISJON MIDT-NORGE IKS
Statens Hus Sandneveien 5
7300 ORKANGER

Deres ref.:

Vår ref.:
2017/34-2 295/2017

Saksbehandler:
Heidi Horndalen

Dato:
10.01.2017

Tydal kommune - utkast rapport - anskaffelser div

Viser til tilsendte rapport innleie og bruk av kommunalt utstyr Tydal kommune.
Etter å ha lest rapporten har jeg noen kommentarer:

1.2.1

At stillingsbeskrivelser mangler kan bekreftes men dette er noe som vi har jobbet med i høst i forbindelse med kompetansekartleggingen vi holder på med. Når det gjelder innkjøp så er det avklart på den enkelte sektor hvem som har innkjøpsansvar. Dette må sees i sammenheng med attestering og anvisning som det kun er bestemte personer som har.

3.2.1

Det stemmer at det er et fåtall avtaler tilpasset sektor. Dette er tatt i fagråd/innkjøpsråd at dette må prioriteres i 2017. Etter samtaler med innkjøpsansvarlig er dette noe de jobber med.

3.2.2

Internt i kommunen er det en utfordring å få arkivert dokumenter som gjelder anskaffelsen i kommunens saksarkiv, Ephorte. Våre informanter oppgir at det er dårlige rutiner for arkivering.....

Denne påstanden blir litt feil da vi har rutiner men det er den enkelte saksbehandler sitt ansvar å arkivere. Det blir med jevne mellomrom gitt opplæring i Ephorte. Når det gjelder protokoller er det saksbehandler som er ansvarlig for å føre det. Praksisen kan nok innskjerpes men det er rutiner for det.

Når det gjelder nest siste avsnitt så vil oppgaver ofte endres. Det er viktig at ansatte selv har oppgaveliste eller årshjul som oppdateres.

At personer har flere oppgaver vil være helt naturlig i en liten kommune som Tydal.

4.2.1

4. avsnitt Utlån er nok basert på tillit men det mangler klare systemer for utlån.

De innspill som jeg kommer med må vurderes opp imot konklusjonen.

Med hilsen

Heidi Horndalen
rådmann

Dette brevet er godkjent elektronisk i Tydal kommune og har derfor ingen signatur

Postadresse: Sandenveien 5, 7300 Orkanger

Hovedkontor: Statens hus, Orkanger

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no